

Nagycsütörtök

1Kor 11,23–26

A kenyér és a bor

23 Én ugyanis az Úrtól kaptam, amit közöltem is veletek: Urunk Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, 24 hálát adott, megtörte, és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem értetek. Ezt tegyétek az én emlékezetemre.” 25 Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet, és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremlében. Ezt tegyétek, valahányszor isztok belőle, az én emlékezetemre.” 26 Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek, és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetik, amíg el nem jön.

A szentmiseáldozat középpontjában a Krisztus által létesített új szertartás áll, amelynek legkorábbi említése ez a szentírási szakasz. Ez a szöveg a zsidó pészach vacsora keretében hangzott el, amelyet Jézus mint zsidó közösségi vezető a tanítványaival együtt ült meg. Sajnos, az első századból nem maradt fenn ennek a vacsorának a pontos menete, mert a részletes szertartást az imákkal együtt csak a Talmud közli a II–III. században. A másik nagyon fontos kérdés, hogy ez a legősibb írásos emlékezés olyan valakitől származik, aki nem volt jelen az utolsó vacsorán. Amikor Pál azt mondja, hogy ezt az „Úrtól kapta”, akkor különleges kinyilatkoztatási élményére hivatkozik, amelyet a damaszuszi úton élt át. Pál még az egyház „oszlopai”-tól, vagyis a hagyomány legtekintélyesebb őrzőitől szerezhetett információkat az utolsó vacsorán történekről, például Jakabtól. Nem meséli el azt, amit a szinoptikus evangéliumokban olvashatunk az új szertartás létesítéséről, csupán annak kulcsszavait ismétli el. Fel kell hívnunk azonban a figyelmet arra, hogy az „átváltoztatási” szavak, amelyek a keresztény szertartás központi részét képezik, nem pontosan egyeznek a szinoptikus evangéliumokban leírtakkal. Ez azt jelenti, hogy Jézus kulcsfontosságú szentségi szavainak pontos formájáról nem vitatkoznak, mint ahogyan a későbbiekben, a XVI. századi katolikus és protestáns szentségtani vitában, amelyben filozófiai alapon minden szó jelentését mérlegre teszik, és a kenyér és a bor átváltoztatásáról vagy csupán emlékvacsoráról beszélnek.

Ez a szöveg a korintusi közösségben felmerült, az eucharisztikus vacsora szeretetvendégséggel kapcsolatos problémáival foglalkozik. Elsődleges célja tehát nem a szinoptikus evangéliumokból ismert utolsó vacsora leírásának elismérlése, hanem a keresztény közösségnek

szóló, az ünnephez kapcsolódó viselkedésnek és a helyes szellemnek megőrzésére tett figyelmeztetés. A keresztény közösség legfontosabb összejövetele az Úr vacsorájának elisméltése, és nemcsak évente egyszer, hanem – úgy tűnik – rendszeresen hetente, minden valószínűség szerint vasárnaponként. Jézus fenti szavai már a közösség által kiemelten kezelt mondatok voltak, e szavak kapcsán az Úr megváltó halálára emlékeznek. Tehát nem az utolsó vacsorán résztvevő tanítványok döbrent és értetlen zavarodottságát idézik fel, hanem úgy igyekeznek emlékezni ezekre a szavakra, ahogyan az Úr Jézus maga szándékozott mondani, előre hirdetve megváltó halálát. Nem tragédiára, hanem a megváltás hírüladásának és az új közösség alapításának első szavaira emlékeztek.

A Jeruzsálemben, az utolsó vacsora termében elhangzott szavak 20 évvel később Korintusban már szentségi szertartási szavakként hangzanak el. Ezt az étkezést nem lehet akármilyen lélekkel körülvenni, mert nem pusztán baráti étkezés, amelyben a hasonló helyzetűek találhatnak egymásra. Ez a keresztény közösség tagjainak a megváltó Jézusra találásának szertartásos kifejezése, ami azt jelenti, hogy az igazi mise központja az Úr szavainak elisméltése, de az is fontos, hogy akik jelen vannak, azokat ugyanaz a Lélek hassa át. A résztvevőknek a feltámadt Jézust körülvevő közösséghez hasonló közösséggé kell válniuk. A tanítványok a kenyértörésből ismerték fel a feltámadt Urat, csodálkozó hitük ekkor változott szilárd elkötelezett hitté és az áldozatos életszemléletet elfogadó magatartássá. Az élő egyház ezért nagycsütörtökön születik meg.